

Folkekirkens Nødhjælp: Lokale kirker er afgørende for bekæmpelse af corona

Kristeligt Dagblad

Af Birgitte Qvist-Sørensen, Generalsekretær i Folkekirkens Nødhjælp

24.04.2020

”Bed, som om alt afhang af Gud; arbejd, som om alt afhang af os.” Sådan sagde kirkelederen og filosofen Augustin for mere end 1600 år siden. Under coronapandemien har ordene fået fornyet relevans i kirker overalt i verden, skriver Birgitte Qvist-Sørensen

I Kenya og Etiopien er religiøse ledere med til at sikre en god dialog mellem flygtninge og myndigheder om coronavirus. På billedet er det en gudstjeneste i Nairobi, Kenya, hvor præsten blandt andet taler om corona.

Afrikanske kirkeledere er en del af et paradigmeskifte inden for humanitært hjælpearbejde. Det betyder blandt andet, at 40 højt respekterede kirkeledere i Zimbabwe sikrer, at borgerne får troværdig og korrekt information om coronavirussen igennem deres lokale radiokanaler.

I Kenya og Etiopien er religiøse ledere med til at sikre en god dialog mellem flygtninge og myndigheder. Og når kirkerne alligevel uddeler sæbe, handsker og håndsprit, så benytter de også lejligheden til at påminde mændene om gensidig respekt i de karantæneramte hjem, der er truet af hustruvold.

Det er således de religiøse ledere, der med styrke og mod kan skabe sammenhold i de små lokalsamfund, der er hårdt pressede af frygten for coronasmitte.

Folkekirkens Nødhjælp arbejder verden over gennem kirkelige organisationer og netværk, og det giver os en unik mulighed for at supplere vores eksisterende udviklingsprogrammer med corona-rettede aktiviteter i form af oplysningskampagner, styrket sammenhold og håb og uddeling af sæbe og så videre. Vi er lokalt forankret og dermed til stede, selvom hele samfund lukker ned.

Gennem kirker og moskéer når vi helt ud til menigheder og medlemmer i fattige lokalsamfund i vores programlande i Afrika og Mellemøsten. De fleste steder er religiøse forsamlinger blevet forbudt af myndighederne på grund af corona. Derfor må religiøse ledere benytte andre kanaler som mobiltelefon og radio til at give håb og trøst – og til at forklare, hvorfor gudstjenester og begravelser må foregå anderledes – i en tid, hvor mange har brug for et fællesskab.

Mange af kirkelederne i vores programmer påtager sig også rollen som vagthunde over for myndigheder og politikere, der indfører nødlove med store frihedsindskrænkninger på grund af frygten for coronasmitte.

Lovene kan være nødvendige, men problemet er, at når man indfører udgangsforbud og lukker forretninger og markeder ned i lande som Zimbabwe, Kenya og Uganda, så dør folk af sult. Det fører til vold og uroligheder, som vi allerede har set eksempler på i Harare, Nairobi og Kampala.

Særligt i det sydlige Afrika kommer coronakrisen oven i en fødevarerkrise, en vandkrise, en fattigdomskrise og en sundhedskrise. Og der er ingen hjælpepakker til de fattige befolkninger.

I Congo i det centrale Afrika dør folk lige nu ikke af corona, men af udbrud af mæslinger, kolera – og nu er der også meldinger om ebola.

Så der er hårdt brug for, at vi og vores kirkelige partnere er i dialog med de lokale myndigheder. At vi lægger pres på og får tilladelse til at forsætte vores eksisterende programmer med blandt andet uddeling af fødevarer og kontanter til de fattigste, samtidig med at vi oplyser om hygiejne – og uddeler sæbe. Og at vi slår til lyd for flygtninges, hjemløses og fangers ret til corona-beskyttelse.

For ulighed og diskrimination har det med at forstærkes under en pandemi som covid-19.

Det er ikke første gang i historien, at kirkerne har vist sig i stand til at spille en særlig rolle i krisetid. Med aids-epidemien fik store dele af det internationale samfund øjnene op for kirkernes væsentlige rolle i forhold til sygdomsbekæmpelse.

Selv i den fjerneste landsby i Afrika var der en kirke, der med hjælp fra internationale partnere kunne informere og påvirke de lokale menigheder, både i forhold til de facto-oplysning om smitte og omsorg for hiv-smittede og deres efterladte.

I 1960'erne hjalp Det sydafrikanske Kirkeråd og dets generalsekretær Desmond Tutu ofrene for apartheidstyret i Sydafrika med kontant støtte fra blandt andet Folkekirkens Nødhjælp. Pengene gik til politiske fanger og deres familier, til retshjælp og skolestipendier.

De lokale kirkers ikke-voldelige modstand mod apartheidregimet voksede op gennem 1980'erne og helt frem til det endelige vendepunkt med frigivelsen af Nelson Mandela og det første demokratiske valg. Her påtog kirkerne sig igen en ny rolle, da de med vores støtte stod for vælgerundervisning af den fattige, sorte befolkning, der valgte Mandela som præsident.

Endelig er der luftbroen til Biafra i slutningen af 1960'erne, som er et af de allervigtigste kapitler i nødhjælpshistorien. Her reddede en flok handlekraftige præster og piloter en million børn fra sultedøden. Luftbroen blev hurtigt en livslinje for den sultende befolkning i Biafra, der led under enklavens løsrivelseskrig fra Nigeria.

Jesus Christ Airlines, som har 50-års jubilæum i år, blev benyttet af både katolske og protestantiske hjælpeorganisationer, der hver nat fløj livsnødvendige ressourcer ind i det borgerkrigsramte område og dermed holdt hundredtusinder af fattige børn i live.

I sidste uge udgav WHO og religiøse trossamfund sammen en detaljeret vejledning for håndtering af coronakrisen. Georgetown University i USA har samlet et onlinebibliotek med de udtalelser, råd og vejledninger, der strømmer ind fra ledere og menigheder i verdens kirker, moskéer, templer og synagoger. Den spirende erkendelse af vigtigheden af dette arbejde har afgørende betydning for håndtering af coronakrisen.

Act-alliancen, som Folkekirkens Nødhjælp er en del af, har udsendt den første globale appel nogensinde, fordi corona ikke hærger et enkelt kontinent. Corona er en global trussel, der rammer stort set alle verdens lande. Heri står de religiøse samfunds indsats mod covid-19 helt centralt.

Det gælder også indsatsen for at imødegå uansvarlige religiøse budskaber a la ”gør, som I plejer, og vis, at I sætter jeres lid til Gud og ikke til håndsprit”. Den slags falske og farlige budskaber er der masser af verden over. Og derfor er der endnu mere brug for, at respekterede, saglige og troværdige trosledere træder frem på scenen.

Det gælder for eksempel den indonesiske præst, der på Facebook med reference til Jesus i Matthæusevangeliet, kapitel 4, vers 7 minder folk om, at coronavirus ikke er Guds test af nogens tro. Men at nogle tester Gud ved ikke at gøre, hvad vi netop hver især kan for at afbøde smitten og dens konsekvenser.

Augustins gamle råd om at bede, som om alt afhang af Gud – og arbejde, som om alt afhang af os, sammenfatter de lokale religiøse aktørers arbejde.

Menighedsliv styrker mod og sammenhold, så ingen lades alene tilbage.

Hjælpearbejde, håndvask og hjemmepleje sætter handling bag ordene. Både ord og handling er nødvendigt. Det forstår verdens hjælpeorganisationer og donorer bedre og bedre.

Og derfor tænker de også vores lokale kirkelige og andre religiøse partnere mere og mere med som afgørende samarbejdspartnere i humanitært hjælpearbejde.

